

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Факультет іноземної філології

Кафедра німецької мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри німецької мови

_____ Т.В. Калинюк

26 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАКТИКА: НАВЧАЛЬНА ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА
ПРАКТИКА З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

підготовки фахівців *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*

за освітньо-професійною програмою «*Середня освіта (Мова та література (німецька, англійська))*»

спеціальності *014 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (німецька))*

предметна спеціальність *014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (німецька))*

спеціалізація *014.022 Німецька мова та зарубіжна література*

галузі знань *01 Освіта / Педагогіка*

мова навчання *німецька, українська*

2025-2026 навчальний рік

Розробники програми:

Боднарчук Т.В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри німецької мови

Шмирко О.С., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри німецької мови

Горбатюк О.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти

Голубішко І.Ю., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германської і слов'янської філології та зарубіжної літератури

Ухвалено на засіданні кафедри німецької мови

Протокол №9 від 26 серпня 2025 року

Ухвалено на засіданні кафедри педагогіки та менеджменту освіти

Протокол № 9 від 26 серпня 2025 року

Ухвалено на засіданні кафедри германської і слов'янської філології та зарубіжної літератури

Протокол № 9 від 26 серпня 2025 року

Ухвалено на засіданні ради з науково-методичної роботи і забезпечення якості вищої освіти факультету іноземної філології

Протокол № 8 від 27 серпня 2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми

Ольга ДОБРИНЧУК

ЗМІСТ

1. Вступ.
2. Мета і завдання практики.
3. Бази практики.
4. Перелік визначених компетентностей та програмних результатів навчання.
5. Академічна характеристика практики.
6. Організація проведення практики.
7. Зміст практики.
8. Звітна документація практики.
9. Критерії оцінювання результатів практики.
10. Порядок підведення підсумків практики.
11. Рекомендована література.
12. Додатки.

1. Вступ

Практика – невід’ємна складова освітньо-професійної програми підготовки фахівців, основним завданням якої є практична підготовка здобувача вищої освіти першого (бакалаврського) рівня до виконання фахових обов’язків. Практиці відводиться значна роль у підготовці висококваліфікованого, творчого вчителя німецької мов. Відповідно до зростаючих потреб суспільства вчитель іноземної мови повинен досконало володіти предметом, мати високий рівень професійної практичної підготовки, ерудиції, ефективно застосовувати набуті знання та навички в роботі та постійно працювати над підвищенням своєї майстерності й загальної культури.

Програму навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови та зарубіжної літератури здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня розроблено відповідно до навчальних планів підготовки бакалаврів галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (німецька) за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Мова та зарубіжна література (німецька, англійська)», Методичних рекомендацій до складання програм практики студентів вищих навчальних закладів України (лист Міносвіти України № 3.1-5/97 від 14 лютого 1996 р.), Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 93 від 08 квітня 1993 р. (зі змінами, внесеними Міносвіти № 351 (0351281-94) від 20 грудня 1994 р.), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Кам’янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція), затвердженого вченою радою (протокол №6 від 27 червня 2024 р.), Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД), Положення про організацію освітнього процесу в Кам’янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, затвердженого вченою радою (протокол №6 від 27 червня 2024 р.) та інших нормативно-правових актів у галузі освіти.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови та зарубіжної літератури є оволодіння майбутніми вчителями формами, засобами, методами, технологіями організації навчально-виховної роботи в закладах загальної середньої освіти, усвідомлення значущості отриманих у процесі теоретичної та практичної підготовки знань для розв’язання практичних завдань на уроці німецької мови, розвиток творчої ініціативи, особисте утвердження майбутніх педагогів у доцільності обрання професії вчителя німецької мови, формування у них мотивації подальшої навчальної діяльності.

Завдання практики:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти з діяльністю закладу загальної середньої освіти;
- вивчення практичного досвіду роботи педагогічних працівників баз практики;
- створення умов для адаптації здобувачів вищої освіти до професійної діяльності;
- формування у здобувачів вищої освіти стійкого інтересу до професії вчителя, зокрема, вчителя німецької мови та зарубіжної літератури;
- формування у здобувачів вищої освіти потреби набуття професійних знань і навичок;
- залучення здобувачів вищої освіти до безпосередньої практичної діяльності, формування у них професійних умінь і навичок, необхідних для успішного виконання навчально-виховної роботи та оволодіння ефективними методами навчання і виховання;
- оволодіння методикою розробки навчально-методичних матеріалів, що використовуються на уроках німецької мови та зарубіжної літератури;
- формування навичок творчого педагогічного та методичного пошуку, оволодіння

ефективними інноваційними технологіями, формами і методами навчальної та виховної роботи з учнями;

- формування у здобувачів вищої освіти уміння проводити дослідницькі проекти з використанням ефективних методів і методик навчання німецької мови та зарубіжної літератури;
- аналіз організації процесу навчання на уроці німецької мови та зарубіжної літератури;
- поглиблення розуміння сутності основ компетентнісної, особистісно орієнтованої освіти, особливостей їх реалізації в освітньому процесі закладу загальної середньої освіти;
- саморозвиток особистісних якостей студента, активізація позиції суб'єкта професійного та особистісного саморозвитку;
- поглиблення розуміння сутності виховання в контексті інноваційної освіти, основ її реалізації через адекватну організацію навчальної діяльності учнів;
- залучення здобувачів до самостійного розв'язання освітніх завдань;
- залучення здобувачів до науково-дослідницької педагогічної діяльності;
- формування творчого мислення, індивідуального стилю професійної діяльності.

3. БАЗИ ПРАКТИКИ

Визначення баз практик здійснюється на основі прямих договорів. Здобувачі вищої освіти можуть самостійно, за погодженням з керівництвом університету (факультету), підбирати для себе базу практики, уклавши попередньо угоди про проходження практики.

Базами **усіх практик, передбачених навчальним планом**, можуть бути такі заклади системи загальної середньої освіти, які здійснюють свою діяльність на території України: середня загальноосвітня школа; спеціалізована школа (школа-інтернат); гімназія; ліцей.

Для здійснення безпосереднього науково-методичного керівництва та консультування для кожного здобувача вищої освіти призначаються досвідчені викладачі відповідних кафедр університету.

4. ПЕРЕЛІК ВИЗНАЧЕНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Інтеграційна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми у сфері професійної діяльності вчителя іноземних мов (німецької, англійської) та зарубіжної літератури та/або у навчанні, що передбачає застосування теорій, сучасних технологій та методів навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти).

Загальні компетентності:

ЗК 01 Здатність приймати ефективні рішення у професійній діяльності та відповідально ставитися до обов'язків.

ЗК 05 Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.

ЗК 06 Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 07 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК 09 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пошуку ефективних рішень у професійній діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 02 Здатність моделювати зміст навчання, добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти;

здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання на засадах компетентнісного підходу.

СК 03 Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

СК 15 Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі навчання іноземних мов та зарубіжної літератури з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем в освітньому процесі.

СК 16 Здатність здійснювати власне дослідження у професійній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати його результати.

Результати навчання:

ПРН 07 Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української, німецької та англійської мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРН 08 Аналізує різноманітні підходи до пошуку ефективних рішень та дій у нових ситуаціях професійної діяльності.

ПРН 11 Уміє визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання здобувачів освіти, їх освітніх потреб; добирати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти; оцінювати результати навчання здобувачів освіти та здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу.

5. АКАДЕМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАКТИКИ

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (німецька))
Рівень вищої освіти	бакалавр
Рік навчання	третій
Семестр	п'ятий
Терміни практики	2 тижні
Кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Кваліфікація	Кваліфікація: Бакалавр освіти за спеціальністю «Середня освіта (Мова та зарубіжна література (німецька, англійська))» Вчитель німецької, англійської мов і зарубіжної літератури закладу загальної середньої освіти.
Вид підсумкового контролю	залік

6. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ.

Навчальна ознайомлювальна педагогічна практика з німецької мови та зарубіжної літератури здобувачів ВО організовується на підставі наказу ректора. Безпосереднє

керівництво практикою здобувачів здійснюють керівники практики – НПП відповідних кафедр університету.

Перед початком практики проводиться настановна конференція, на якій здобувачам ВО роз'яснюються завдання і зміст практики, а також порядок її проходження.

Під час практики здобувачі ВО організовують свою діяльність відповідно до вимог Статуту школи, дотримуються Правил внутрішнього розпорядку школи, виконують розпорядження адміністрації школи й керівників практики. Беруть участь у позакласній, методичній та інших видах роботи школи.

Для виконання програми практики, реалізації її завдань та проведення окремих видів навчально-виховної роботи з учнями здобувачі ВО закріплюються за певними класами та вчителями. Щоденне навантаження здобувача вищої освіти становить 6-8 годин робочого часу.

Режим роботи практикантів визначається керівниками практики. Усі практиканти повинні приходити в школу не пізніше, як за 15 хвилин до початку занять у своєму класі, час перебування в школі визначається змістом та планом проведення практики.

У разі порушення поставлених вимог практикант усувається від проходження практики. Здобувач ВО, робота якого визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав навчальний план семестру. Практика завершується підсумковою конференцією, на якій підводяться підсумки, оцінюються результати роботи.

ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ ТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Керівник практики здобувача вищої освіти від фахової кафедри:

- контролює кількість здобувачів вищої освіти, які проходять практику;
- до початку практики проводить із здобувачами вищої освіти інструктажі з безпеки життєдіяльності та охорони праці;
- бере участь у розподілі здобувачів вищої освіти за місцями практики;
- бере участь у настановних інструктивних нарадах та підсумкових конференціях з питань організації практики;
- контролює своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до місць практики;
- контролює виконання програми практики та дотримання термінів її проведення;
- контролює забезпечення необхідних умов праці, організації побуту здобувачів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;
- надає методичну допомогу здобувачам під час проходження практики, перевіряє робочу документацію;
- надає консультації, методичну допомогу здобувачам при підготовці до проведення занять, відвідує, оцінює та аналізує їх;
- проводить консультації з опрацювання зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;
- інформує здобувачів про порядок подання звітів про практику та їх захисту;
- перевіряє звітну документацію здобувачів вищої освіти, оцінює результати проходження практики;
- приймає звіти з практики (у складі комісії);
- готує звіт про проведення навчальної ознайомлювальної педагогічної практики.

Керівник практики від бази практики

(здійснює загальне керівництво практикою, несе особисту відповідальність за проведення практики):

- розподіляє здобувачів за робочими місцями відповідно до графіку проходження практики, забезпечує ефективність її проходження;
- забезпечує проведення інструктажу з охорони праці, протипожежної безпеки на підприємстві та на робочому місці під час виконання певних видів робіт;
- ознайомлює здобувачів із організацією робіт на робочому місці;
- забезпечує виконання графіків проходження практики в структурних підрозділах підприємства, організації, установи;
- забезпечує і контролює дотримання здобувачами-практикантами правил внутрішнього розпорядку бази практики;

- створює необхідні умови для оволодіння здобувачами-практикантами сучасними технологіями та методами організації праці, сприяє підбору матеріалу для виконання дослідницької роботи;
- оцінює якість проходження практики здобувачами вищої освіти, складає на них характеристику з відображенням виконання програми практики.

Обов'язки здобувачів вищої освіти під час проходження практики:

- до початку практики пройти в Університеті інструктаж з охорони праці;
- до початку практики одержати від керівника практики від факультету направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник) та консультації щодо оформлення необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- якісно та у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;
- вивчити та чітко дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку;
- відповідати за виконану роботу та її результати;
- вести щоденник практики;
- своєчасно виконати програму практики, подати звіт та захистити його у визначені терміни.

ПРАВИЛА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ

Вчитель з метою дотримання вимог охорони праці повинен:

- знати і належним чином виконувати свої посадові обов'язки, інструкції з охорони праці, охорони життя і здоров'я учнів;
- забезпечувати режим дотримання норм і правил з охорони праці під час організації навчання учнів;
- мати чітке уявлення про небезпечні і шкідливі фактори, пов'язані з виконанням робіт і знати основні способи захисту від їх впливу;
- пройти вступний інструктаж і первинний інструктаж на робочому місці;
- керуватися в роботі правилами внутрішнього трудового розпорядку навчального закладу;
- дотримуватися режиму праці та відпочинку, який визначається графіком роботи;
- дбати про особисту безпеку і особисте здоров'я, а також про безпеку учнів у процесі виконання роботи або під час знаходження на території навчального закладу;
- дотримуватися правил особистої гігієни;
- при пересуванні по території і в приміщеннях користуватися тільки встановленими проходами;
- знати вимоги електро- і пожежобезпеки і вміти користуватися засобами пожежогасіння;
- вміти надавати домедичну допомогу потерпілому;
- виконувати режими праці та відпочинку, встановлені в закладі вищої освіти;
- оперативно повідомляти про всі несправності обладнання, виявлені в процесі роботи, про ситуацію, що загрожує життю і здоров'ю людей, про кожен нещасний випадок або про погіршення свого здоров'я;
- знати номери телефонів виклику екстрених служб (пожежної охорони, швидкої медичної допомоги і т. д.).

Під час виконання посадових обов'язків вчителем німецької мови можуть мати місце наступні шкідливі та безпечні фактори:

- недостатнє освітлення робочої зони;
- зорове стомлення при тривалій роботі з документами, зошитами;
- ураження електричним струмом при дотику до струмоведучих частин електрообладнання та електроприладів з порушеною ізоляцією;
- опіки при роботі з нагрівальними приладами;
- підвищена психоемоційна напруга;
- значне голосове навантаження;

- статичне навантаження при незначному загальному м'язовому руховому навантаженні;
- пожежонебезпека;
- висока щільність епідемічних контактів;
- травми і падіння.

Вчитель повинен забезпечити умови для проведення занять у навчальному кабінеті і несе особисту відповідальність за порушення правил безпеки, вимог охорони праці і санітарно-гігієнічних правил. Педагог зобов'язаний дотримуватися протипожежного режиму в освітній установі, правил пожежної безпеки, знати місця розташування первинних засобів пожежогасіння, а також порядок дій при виникненні пожежі або іншої НС, напрямок евакуації, вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння.

У навчальному кабінеті з іноземної мови не допускається знаходження та використання легкозаймистих пожежонебезпечних предметів чи речовин, а також забороняється використання джерел відкритого вогню, обігрівачів, електричних чайників, кип'ятильників, несертифікованих подовжувачів та саморобних пристроїв.

Не допускається виконувати роботу, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних речовин, психотропних, токсичних або інших одурманюючих речовин, а також розпивати спиртні напої, вживати наркотичні засоби, психотропні, токсичні чи інші одурманюючі речовини на робочому місці або на території навчального закладу.

Педагогічний працівник повинен пройти навчання і мати навички надання першої домедичної допомоги постраждалим.

При роботі необхідно дотримуватися наступних заходів безпеки від ураження електричним струмом:

- не торкатися до відкритих і неогороджених струмоведучих частин електроприладів, комп'ютерного обладнання та оргтехніки, до оголених або з пошкодженою ізоляцією проводів;
- не включати в електромережу і не відключати прилади мокрими і вологими руками;
- дотримуватися послідовності включення і виключення приладів, не порушувати технологічні процеси;
- не залишати включені в електромережу прилади без нагляду, включаючи ТЗН, персональний комп'ютер та іншу оргтехніку;
- не пересувати включені в електричну мережу прилади, включаючи ТЗН, персональний комп'ютер та іншу оргтехніку;
- не складати на електроприлади папір, речі та інші предмети;
- не проводити вимикання пристроїв ривком за шнур живлення;
- не намагатися виконати ремонт включеного в мережу електрообладнання;
- не згинати і не затискувати електричні з'єднувальні кабелі, дроти (шнури).

Дотримання правил поведінки в аварійних ситуаціях

Не допускається приступати до виконання роботи у разі поганого самопочуття або раптової хвороби.

У разі отримання травми вчитель іноземної мови зобов'язаний припинити роботу, покликати на допомогу, скористатися аптечкою першої допомоги і звернутися до медичного пункту. При отриманні травми іншим працівником необхідно надати йому першу домедичну допомогу. За необхідності, викликати швидку медичну допомогу за телефоном 103 і повідомити про факт травмування. Забезпечити до початку розслідування збереження обстановки на місці події, а якщо це неможливо (існує загроза життю і здоров'ю оточуючих) – фіксування обстановки шляхом складання схеми, протоколу, фотографування або іншим методом.

У разі появи задимлення або загоряння негайно припинити роботу, відключити у щитку відповідне електрообладнання, евакуювати дітей з кабінету до безпечного місця, сповістити голосом про пожежу і вручну задіяти автоматичну пожежну сигналізацію (АПС), викликати пожежну охорону за телефоном 101, повідомити про це адміністрацію навчального закладу.

При відсутності явної загрози життю вжити заходів до ліквідації пожежі за допомогою первинних засобів пожежогасіння.

При використанні вогнегасників не можна направляти в бік людей струмінь вуглекислоти і порошку. При користуванні вуглекислотним вогнегасником, щоб уникнути обмороження не братися рукою за розтруб вогнегасника. При загорянні електроустаткування для його гасіння слід застосовувати тільки вуглекислотні або порошкові вогнегасники.

У разі загрози або виникнення осередку небезпечного впливу техногенного характеру, слід керуватися відповідними інструкціями про порядок дій та Планом евакуації.

У разі сигналу повітряної тривоги спуститися із учнями класу визначеним маршрутом в укриття та перебувати там до відбою повітряної тривоги.

7. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Зміст практики з німецької мови

Завдання навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови та зарубіжної літератури реалізуються у три етапи: 1-й – організаційний, 2-й – основний, 3-й – підсумковий.

На організаційному етапі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Участь у настановній конференції в університеті, де одержує направлення для проходження практики, настанови щодо її організації.
2. Заповнення анкети «Очікування від практики» („Erwartungen an mein Schulpraktikum“).
3. Ознайомлення зі шкільною документацією.
4. Знайомство з класом.
5. Складання індивідуального плану роботи, узгодження його з керівником практики.
6. Обрання теми дослідження для проведення РЕР (індивідуальний дослідницький проект).
7. Узгодження з керівником практики від кафедри розкладу консультацій.

На основному етапі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Відвідування та аналіз уроків вчителів німецької мови.
2. Фіксація результатів спостережень різних аспектів організації навчального процесу, заповнення запропонованих анкет спостережень.
3. Допомога вчителю німецької мови у виготовленні роздаткового матеріалу та унаочнення.
4. Розроблення тестів або завдань на уроки німецької мови із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.
5. Допомога вчителю у перевірці зошитів та письмових робіт.
6. Відвідування позакласних заходів, які проводять учителі німецької мови.
7. Підготовка матеріалів до РЕР та його проведення.

На підсумковому етапі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови здобувач вищої освіти виконує таку роботу:

1. Підготовка звітних матеріалів з навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови: щоденник, індивідуальний звіт, фото- та відеоматеріали тощо.
2. Заповнення анкети «Як я оцінюю свою практику» („Reflexionsbogen zum Schulpraktikum“).
3. Здача звітної документації керівникам практики для перевірки та оцінювання.
4. Участь у підсумковій конференції, де відбувається захист практики.

Рекомендована література

Основна література

1. Funk H., Kuhn Ch., Skiba D. Deutsch Lehren Lernen. Aufgaben, Übungen, Interaktion. Band 4. – Klett-Langenscheidt: München, 2014. 186 S.
2. Rüdiger Grotjahn, Karin Kleppin. Prüfen, Testen, Evaluieren. Klett-Langenscheidt: München, 2015. 176 S.
3. Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen. . Klett-Langenscheidt: München, 2013. 244 S.
4. Michael Schart, Michael Legutke. Lehrkompetenz und Unterrichtsgestaltung. . Klett-Langenscheidt: München, 2012. 199 S.
5. Державний стандарт базової середньої освіти. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
6. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Режим доступу: http://www.khotiv-nvk.edukit.kiev.ua/Files/downloads/zagalnoyevrop_rekom.pdf
7. Концепція Нової української школи. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
8. Модельна навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Redko.ta.in.14.07.pdf>
9. Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М.В.). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Zymomrya.ta.in.14.07.pdf>
10. Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Druha.inoz.mov.5-9-kl.Redko.ta.in.14.07.pdf>
11. Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Druha.inoz.mov.5-9-kl.Redko.ta.in.14.07.pdf>

Додаткова література:

1. Bratytsya Ganna. Evaluieren. Lesevestehen. Tests erstellen. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів : у 3-х томах. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018.-S.78-80.
2. Bratytsya Ganna. Einsatz von Apps im DaF-Unterricht. *Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України* : матеріали VII Регіональної науково-практичної конференції Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018.-S. 44-47.

3. Bratytsya Ganna. Sprachunterricht handlungsorientiert planen. «Іноземна мова у полікультурному просторі: досвід та перспективи» : збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кам'янець-Подільський, 10 квітня 2019 р. / редкол. Т.В. Калинюк (відп. ред.) та ін. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019.-S.45-49.

4. Bratytsya Ganna. Übungen und Aufgaben im digitalen DaF-Unterricht. Матеріали всеукраїнської наукової конференції «Іноземна мова у полікультурному просторі: досвід та перспективи»- Кам'янець-Подільський, 09.04.2020 Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020 р.- S. 116-119.

5. Bratytsya Ganna. Entwicklung der Schreibkompetenz durch Interaktion im Daf-Unterricht. Education Space of XXI century: Challenges and Perspectives”, 22.04.2021, Кам'янець-Подільський, S. 137-140.

Критерії оцінювання завдань практики з німецької мови

1. **Фіксація спостережень за організацією уроку німецької мови в анкетах та їх аналіз** – 20 балів (по 2 бали за кожну анкету):

2 бали – анкета заповнена повністю, аргументовано та чітко сформульовані висновки;

1 бал – анкета заповнена, проте висновки не сформульовані;

0 балів – анкета не заповнена.

2. **Розроблені тести / завдання з німецької мови** (5 балів):

5 балів – тестові завдання сформульовані чітко і грамотно; вони передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;

4 бали – тестові завдання сформульовані не достатньо чітко; вони передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;

3 бали – тестові завдання сформульовані нечітко та містять граматичні та/чи лексичні помилки; вони передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;

2-1 бали – тестові завдання сформульовані нечітко та містять значну кількість граматичних та/чи лексичних помилок; вони не передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;

0 балів – тести не розроблені.

3. **Підготовка та проведення індивідуального дослідницького проєкту (РЕР)** (20 балів):

Оцінювання РЕР (практично-дослідницького проєкту) відбувається за такими критеріями:

№	Критерії оцінювання	Показники:
1	Науковість, об'єктивність	- відповідність обраної теми меті дослідження - знання змісту виконаної роботи - відповідність проєкту цільовій аудиторії - вільне володіння інформацією з теми - грамотне використання фахових термінів
2	Послідовність, системність	- уміння виокремити головне - уміння описувати хід виконання дослідження
3	Доступність	уміння логічно, доказово представити інформацію
4	Наочність	використання інформаційних джерел і власних ілюстрацій (малюнків, фото, відео)
5	Зв'язок з життям (практичність)	наявність рекомендацій щодо використання результатів дослідження на практиці
6	Свідомість і активність	- розуміння і аргументація актуальності теми

		- уміння оцінювати достовірність отриманих результатів - виявлення власного ставлення до проблеми - уміння аргументовано відстоювати власну точку зору
--	--	--

Розподіл балів (20):

- Формулювання PER – питання (гіпотеза) **(2 бали)**
 - Оформлення документації (індивідуальна документація, презентація) **(5 балів)**
 - Проведення проєкту **(6 балів)**
 - Захист проєкту **(7 балів)**
4. **Звіт про практику** (Reflexionsbogen zum Schulpraktikum) (5 балів):
5-4 балів – звіт містить аналіз діяльності під час проходження практики, не містить лексико-граматичних помилок;
3-2 бал – звіт викладено не повно, допущені помилки мовного та змістового характеру;
1 бал – звіт викладено фрагментарно, без аналізу власної діяльності під час проходження практики, допущені помилки мовного та змістового характеру;
0 балів – звіт не оформлено.

Зміст практики з педагогіки

- поглиблення розуміння сутності основ компетентнісної, особистісно орієнтованої освіти, особливостей їх реалізації в освітньому процесі закладу загальної середньої освіти;
- саморозвиток особистісних якостей студента, активізація позиції суб'єкта професійного та особистісного саморозвитку;
- поглиблення розуміння сутності виховання в контексті інноваційної освіти, основ її реалізації через адекватну організацію навчальної діяльності учнів;
- залучення здобувачів до самостійного розв'язання освітніх завдань;
- залучення здобувачів до науково-дослідницької педагогічної діяльності;
- формування творчого мислення, індивідуального стилю професійної діяльності.

Для реалізації поставлених завдань здобувач-практикант повинен виконати такі види робіт з педагогіки:

1. Вести щоденник практики (фіксувати та аналізувати процес і результати власної діяльності, робота з документацією (вивчення особливостей ведення журналу).
2. Брати участь у консультаціях керівника практики.
3. Ознайомитися з системою роботи класного керівника:
 - а) фрагментом плану виховної роботи класного керівника;
 - б) змістом, формами і методам роботи класного керівника з учнями та батьками;
4. Здійснити аналіз одного виховного заходу, проведеного вчителем.
5. Здійснити аналіз однієї із форм співпраці школи та сім'ї (батьківські збори, індивідуальні бесіди з батьками, робота батьківського комітету, куточок для батьків та ін. форми співпраці вчителя з батьками учнів). Якщо немає можливості проаналізувати роботу класного керівника з батьками, можна розробити для них пам'ятку з актуальних питань, інформацію для поширення в viber-групі батьків, на сторінці закладу в одній із соціальних мереж.
6. Здійснити аналіз уроку, проведеного вчителем.
7. Підготувати звіт з навчальної ознайомлювальної практики.

Рекомендована література

1. Загальна педагогіка : навчальний посібник О. Ф. Євсюков, С.А. Чупахін; за ред. О. Ф. Євсюкова; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків, 2020. 150 с.
2. Концепція Нової української школи URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Михалюк А. М. Педагогіка : інтерактивний контент. Навчально- методичний посібник. Київ : Видавництво «Каравела», 2023. 244с.
4. Сікорський П. І. Нова педагогіка : підручник, Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 540с.
5. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0659-00#Text>
6. Федорчук В.В. Освітні технології. Навчально-методичний посібник Кам'янець-Подільський, 2014. 164 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/5927>
7. Основи педагогічної майстерності та творчості вчителя: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / [авториукладачі: О. М. Дутко, О. В. Горбатюк, І. Ю. Лебідь, С. В. Поліщук, В. В. Федорчук; за заг. ред. В. В. Федорчук]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 275 с.
8. Нова українська школа: путівник для вчителя 5-6 класів: навчально-методичний посібник за ред. А.Л. Черній; відп за вип. В.М. Салтишева. Рівне: РОІППО, 2022.168 с. URL: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>
9. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник за заг. ред. Е.І. Федорчук. Кам'янець-Подільський : видавець Зволейко Д.Г. 2008. 272 с.
10. Основи педагогічного оцінювання : навч.-метод. посіб. Ніжин :Лисенко М.М., 2012. 102 с.

Критерії оцінювання навчальної ознайомлювальної практики з педагогіки

При оцінюванні результатів практик враховується наступне:

-ступінь та якість виконання завдань практики.

-якість оформлення звітної документації та своєчасність її подання.

Оцінка	Критерії
Відмінно (15-14балів)	Завдання практики з педагогіки виконано в повному обсязі. Студент вміє застосовувати і творчо використовувати педагогічні знання, пов'язані з особливостями педагогічної діяльності, проявляє творчість при виконанні завдань. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. Щоденник оформлено охайно, відповідно до поданих у програмі та методичних рекомендаціях вимог. Зміст записів та аналіз проведеної роботи відповідають завданням практики. Студент активний під час захисту практики, демонструє знання щодо організації освітнього процесу.
Добре (13-11 балів)	Завдання виконано правильно, але недостатньо повно (відсутні власні міркування з приводу організації освітнього процесу закладу загальної середньої освіти, або відсутні узагальнені результати окремих видів робіт). Виявлено вміння студента застосовувати педагогічні знання, пов'язані з особливостями педагогічної діяльності. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження

	практики. Записи та аналіз проведеної роботи відповідають завданням практики, однак є незначні відхилення від вимог до їх оформлення. Студент активний під час захисту практики, демонструє знання щодо організації освітнього процесу.
Задовільно (11-9 балів)	Всі завдання практики з педагогіки виконано поверхово, допущені неточності, помилки. У звітній документації є всі матеріали, але у їхньому оформленні наявні порушення вимог, трапляються помилки щодо вживання професійної термінології. Студент відповідає на запитання під час захисту практики, демонструє поверхові знання щодо організації освітнього процесу.
8 і менше балів	Здобувач освіти з певних причин не оформив звітну документацію згідно вимог.

**Розподіл балів під час оцінювання результатів діяльності здобувачів першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти з педагогіки**

№	Зміст	Бали
1.	Аналіз відвіданого виховного заходу	5
2.	Аналіз відвіданого уроку,	5
3.	Аналіз однієї з форм співпраці школи та сім'ї	5

Розподіл балів:

5 балів – підготовлений здобувачем аналіз за структурою та змістом відповідає пропонованій орієнтовній схемі, зроблені здобувачем висновки логічні, ґрунтовні, викладені послідовно;

4 бали – підготовлений здобувачем аналіз за структурою та змістом відповідає пропонованій орієнтовній схемі, зроблені здобувачем висновки логічні, ґрунтовні, викладені послідовно, хоча містять неточності та незначні помилки у викладі основних результатів аналізу. При підготовці аналізу здобувач припускається окремих огріхів у використанні педагогічних термінології, допустив незначні стилістичні та граматичні помилки;

3 бали – підготовлений здобувачем аналіз заходу за структурою та змістом частково відповідає пропонованій схемі, виклад основних результатів педагогічного аналізу подано частково з суттєвими огріхами;

0-3 бали – аналіз не подано або його зміст та структура не відповідають пропонованій схемі або виявлено академічну недоброчесність здобувача.

Зміст практики з зарубіжної літератури

1. Відвідування уроків із зарубіжної літератури в 5-9 класах з метою вивчення методичного досвіду і системи навчальної роботи вчителя та специфіки навчання зарубіжної літератури в класах НУШ.
2. Ознайомлення з документацією вчителя зарубіжної літератури.
3. Ознайомлення з методикою підготовки до уроків зарубіжної літератури і методикою викладання навчального матеріалу.
4. Ознайомлення з системою застосування на уроках зарубіжної літератури інтерактивних методів і технологій

Рекомендована література

Навчальні програми для ЗЗСО:

Навчальні програми для ЗЗСО:

1. Зарубіжна література. 6 – 9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. 2022 URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.zarubizhna.literatura-6-9.pdf>

2. Зарубіжна література. 5-9 класи. Модельні навчальні програми. URL : <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/movno-literaturna-osvitnia-haluz/zarubizhna-literatura/>

Підручники для ЗЗСО:

1.Електронні версії підручників:
<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv/>
<https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>

Основна література

1. Мірошніченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : підручник для вищих навч. закл. Київ : Слово, 2010 . 432с.
2. Штейнбук Ф.М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі: навч. посіб. для студ. вузів. К. : Кондор, 2010. 314 с.

Допоміжна

3. Мацевко-Бекерська Л. Методика викладання світової літератури. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 320 с.
4. Поліщук Л. Б. Методика навчання світової літератури : навчально-методичний посібник. Умань : ВПЦ «Візаві», 2016. 139 с.
5. Голубішко І.Ю. Самостійна (дослідного характеру) робота студентів-філологів із зарубіжної літератури. Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. С. 28–31.
6. Голубішко І.Ю. Місце культурологічного аналізу на заняттях із зарубіжної літератури. Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України: матеріали XI Регіональної науково-практичної конференції, 7 грудня 2022 року, м. Кам'янець-Подільський [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. С. 64-67. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/706>
7. Грицак Н.Р. Теорія і методика жанрового аналізу малих епічних і ліро-епічних різнонаціональних художніх творів: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2020. 400 с.
8. Дмитренко К.А. Інноваційні методи викладання зарубіжної літератури. Харків : Основа, 2018. 92 с.
9. Ісаєва О. О. Чи буде особистість майбутнього Homo legens?. Дивослово. 2014. № 4(685).
10. Клименко Ж. В. Шкільний курс «Зарубіжна література» як чинник формування української національної ідентичності учнів. Всесвітня література в школах України. 2016. № 7/8.
11. Нетрадиційні уроки із зарубіжної літератури. 5-11 класи / Укладачі С.С. Скляр, Л.І.Нечволод, О.О.Дем'яненко. Харків: Торсінг, 2004.
12. Ніколенко О. М. Компетентнісний підхід до викладання зарубіжної літератури. Зарубіжна література. 2016. № 6.
13. Ніколенко О.М., Куцевол О.М. Сучасний урок зарубіжної літератури: посіб. для вчителя. К.: Академія, 2003. 288 с.
14. Орлова О.В. Методика навчання зарубіжної літератури : навч.-метод. посіб. для підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» філологічних спеціальностей педагогічних закладів освіти. Полтава : ПНПУ, 2021. 109 с.
15. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання. К., 2017.
16. Ситченко А. Л. Методика викладання літератури: Термінологічний словник [за ред. А. Л. Ситченко] / А. Л. Ситченко, В. І. Шуляр , В. В. Гладишев. К. : Видавничий дім «Ін Юре», 2008. 132 с.

17. Удовиченко Л.М. та ін. Зарубіжна література в таблицях і схемах. 6 клас. / за заг. ред. Л. М. Удовиченко, І. В. Стеценко. 2019. 74 с.
18. Удовиченко Л.М. та ін. Зарубіжна література в таблицях і схемах / за заг. ред. Л. М. Удовиченко, А. В. Кулешової. 5 клас. 2019. 66 с.
19. Удовиченко Л.М. Методика навчання зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти. Навчальний посібник для підготовки до атестації студентів-філологів. Київський університет імені Бориса Грінченка, 2022. 121 с.
20. Шаповал О.Г. Вебінар як форма організації дистанційного навчання. Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. С. 77–81.
21. Шаповал О.Г. Формувальне оцінювання на уроках зарубіжної літератури в закладі загальної середньої освіти. Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України: матеріали XI Регіональної науково-практичної конференції, 7 грудня 2022 року, м. Кам'янець-Подільський [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. С. 72-75.

Критерії оцінювання практики з зарубіжної літератури:

1. Повний аналіз навчальної програми вчителя з однієї з тем, що вивчається в класі проходження практики (у порівнянні з модельною навчальною програмою) – 4 бали;
 - частковий аналіз – 1-2 бали;
 - відсутність виконаного завдання – 0 балів.
2. Повний аналіз календарно-тематичного плану вчителя з однієї з тем, що вивчається в класі проходження практики, – 4 бали;
 - частковий аналіз – 1-2 бали;
 - відсутність виконаного завдання – 0 балів.
3. План-конспект одного з відвіданих уроків та його аналіз за схемою:
 - план-конспект і аналіз уроку – 7 балів;
 - відсутність аналізу уроку або невідповідність схемі – 3 бали;
 - відсутність виконаного завдання – 0 балів.
4. Самостійна розробка фрагментів уроку:
 - розробка 2 фрагментів уроку з використанням ігрових технологій – 10 балів;
 - розробка 1 фрагменту уроку з використанням ігрових технологій – 5 балів;
 - відсутність виконаного завдання – 0 балів.

Критерії оцінювання захисту практики

10-9 балів – здобувач впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації; аргументовано відповідає на поставлені питання;

8-7 балів – здобувач чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації, не чітко відповідає на поставлені питання;

6-4 балів – здобувач не досить чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації; не відповідає на поставлені питання;

3-1 бали – здобувач фрагментарно висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики, проте без використання презентації;

0 балів – здобувач не з'явився на захист практики.

Розподіл балів за виконання завдань практики

Вид діяльності під час практики	Максимальна кількість балів
1. Виконання завдань з <i>німецької мови</i> : а) фіксація спостережень за організацією уроку німецької мови в анкетах та їх аналіз б) розробка тестів / завдань з німецької мови в) підготовка та проведення індивідуального дослідницького проєкту (РЕР) г) звіт про практику	<u>50</u> 20 5 20 5
2. Виконання завдань з <i>педагогіки</i> : а) щоденник практики (повнота і правильність оформлення – зміст, висновки, оцінка) б) аналіз відвіданого виховного заходу в) участь у настановній конференції, підготовка звіту (наявність усіх структурних компонентів, відображення всіх видів робіт, список використаних джерел, наявність необхідних підписів) та участь у звітній конференції	<u>15</u> 5 5 5
3. Виконання завдань з <i>зарубіжної літератури</i> : а) аналіз навчальної програми вчителя з однієї з тем, що вивчається в класі проходження практики (у порівнянні з модельною навчальною програмою) б) аналіз календарно-тематичного плану вчителя з однієї з тем, що вивчається в класі проходження практики в) план-конспект одного з відвіданих уроків та його аналіз за схемою г) розробка фрагментів уроку з використанням ігрових технологій	<u>25</u> 4 4 7 10
4. Захист звіту перед комісією	<u>10</u>
Разом:	100

ДОДАТКИ
НІМЕЦЬКА МОВА

ERWARTUNGEN AN MEIN SCHULPRAKTIKUM

1. Was erwarte ich von diesem Schulpraktikum? _____

2. Welche Gefühle habe ich, wenn ich an das bevorstehende Praktikum denke?

- Ich freue mich auf ... _____
- Ich habe Angst vor ... _____
- Ich hoffe, dass ... _____
- Gespannt bin ich auf ... _____

Was möchte ich besonders lernen? _____

Welche Aspekte sind für mich in diesem Praktikum sehr wichtig? _____

Mein/-e Hochschulbetreuer /-in erwartet von mir ... _____

Welche Erwartungen habe ich gegenüber dem /-e Hochschulbetreuer /-in? _____

Welche Erwartungen habe ich gegenüber dem/der Lehrer/-in? _____

Welche Erwartungen habe ich gegenüber dem/der Schüler/innen? _____

Was könnte mir im Verlauf des Praktikums eher leicht fallen? _____

Was könnte mir im Verlauf des Praktikums eher schwer fallen? _____

Was müsste passieren, damit ich am Ende mit dem Praktikum zufrieden bin?

Was müsste passieren, damit ich am Ende mit dem Praktikum unzufrieden bin? _____

Das Praktikum wird nützlich sein für ... _____

**АНКЕТИ ДЛЯ ФІКСАЦІЇ СПОСТЕРЕЖЕНЬ РІЗНИХ АСПЕКТІВ
ОРГАНІЗАЦІЇ УРОКУ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ
FRAGEBOGEN**

Beim Ausfüllen des Beobachtungsbogens achten Sie bitte auf Folgendes:

- Sie sollen die Unterrichtsstunde anhand einer Reihe von Aussagen einschätzen. Lesen Sie dazu jede Aussage aufmerksam durch und wählen Sie die Antwort aus, die Ihrer Meinung nach am besten passt. Es geht um Ihre eigene Meinung, deshalb gibt es keine richtigen oder falschen Antworten.
- Kreuzen Sie das Kästchen an, das zu Ihrer gewählten Antwort gehört.
- Kreuzen Sie in jeder Zeile immer nur ein Kästchen an!
- Schreiben Sie am Ende Ihre Kommentare!

Kurzporträt meiner Praktikumsklasse

Klasse: _____

Deutschlehrer/in: _____

Anzahl der Schüler/innen: _____, davon Mädchen: _____ und Jungen _____

Alter der Schüler/innen: _____

Lehrbuch in Deutsch _____

Sprachniveau _____

Beobachtungsbogen Nr. 1

Wie wichtig sind für Sie persönlich die folgenden Lernziele des Unterrichts?

Datum: _____ Thema der Stunde: _____

		nicht wichtig	weniger wichtig	wichtig	sehr wichtig
1.	Wortschatz: Nutzung treffender Wörter beim Sprechen				
2.	Deutliche und korrekte Aussprache				
3.	Fragen an einen Text stellen können				
4.	Im Gespräch dem Partner zuhören und auf ihn eingehen				
5.	Grammatikalisch richtiges <i>Sprechen</i>				
6.	Grammatikalisch richtiges <i>Schreiben</i>				
7.	Fähigkeit, überzeugend zu argumentieren				
8.	Beherrschung von Rechtschreibung und Zeichensetzung				
9.	Kenntnis wichtiger grammatischer Begriffe (wie z.B. Präsens, Konjunktiv, Adverb)				
10.	Fähigkeit, die wichtigsten Inhalte eines Textes zusammenzufassen				

11.	Fähigkeit, sich Informationen aus dem Internet zu besorgen				
12.	Beherrschung von Grundregeln des Zeitmanagements				
13.	Texte schreiben				
14.	Nachschlagewerke zur Klärung von Fachbegriffen, Fremdwörtern und Sachfragen herangezogen werden				

Ihre Kommentare / Notizen (80-100 Wörter):

Beobachtungsbogen Nr. 2 Lehrersprache

Datum: _____ Thema der Stunde: _____

		stimme nicht zu	stimme eher nicht zu	stimme eher zu	stimme zu
1.	Artikulation, Intonation, Modulation und Lautstärke waren angemessen				
2.	Rhetorik, Sprechgeschwindigkeit und Sprechpausen waren angemessen				
3.	Der Lehrer/die Lehrerin hat hochdeutsch (Standardsprache) gesprochen				
4.	Die Sprechweise war grammatikalisch korrekt				
5.	Der Unterrichtsfluss wurde nicht durch Abschweifungen oder irrelevante Kommentare unterbrochen				
6.	Die Sprechweise war frei von Manierismen und Marotten (wie „ne“, „ok“, „gell“, „halt“, „nicht wahr“, „ähmmmm“,...)				
7.	Der Sprechanteil des Lehrers / der Lehrerin an der gesamten Sprechzeit der Stunde war angemessen				

Ihre Kommentare / Notizen (80-100 Wörter):

Beobachtungsbogen Nr. 3
Körpersprache des Lehrers

Datum: _____ Thema der Stunde: _____

Bereich/Aspekt	Ausprägung			Anmerkung / Beispiel
	+	s	-	
Körperhaltung/Blickkontakt				
offene, variantenreiche Körperhaltung				
stimmige, authentische Körperhaltung				
aufmerksamer Blickkontakt				
Gestik				
offene Gestik				
entspannte Gestik				
variantenreiche Gestik				
echte, authentische Gestik				
Mimik				
entspannte Mimik				
variantenreiche Mimik				
echte, authentische Mimik				
Proxematik				
dosierte Bewegung im Raum				
sachangemessene Bewegung im Raum				
Distanzzonen eingehalten				
auf Schülerreaktionen geachtet				
Körperkontakt				
dem Alter der Schüler/innen angemessen				
sachangemessene eigene Kontaktaufnahme				
Umgang mit Kontaktaufnahmen der Schüler/innen				

Ihre Kommentare / Notizen (80-100 Wörter): _____

Datum: _____ Thema der Stunde: _____

Ihre Kommentare / Notizen (80-100 Wörter):

[illegible]

Datum: Thema der Stunde:

Bereich/Aspekt	Ausprägung				Anmerkung / Beispiel
	+	s	-	nb*	
Kann jede Schülerin/jeder Schüler bei dieser Aufgabe eine Lösung finden?					
Werden verschiedene Lösungsmöglichkeiten zugelassen?					
Erleben sich die Schüler/innen bei dieser Aufgabe als selbstständig und verantwortlich?					
Hat die Aufgabe etwas mit der Lebens- und Erlebnisswelt der Schüler/innen zu tun?					

Gibt es reale Situationen, die bewältigt werden müssen?					
Können die Schüler/innen individuelle Interessen entdecken bzw. sie weiterentwickeln?					
Können Schüler/innen auf ihre Vorerfahrungen, ihr Mitgebrachtes stolz sein?					
Ist die Möglichkeit, Misserfolg zu haben, bei dieser Aufgabe gering?					
Ist die Aufgabe so gestaltet, dass sie auch für Schüler/innen, die langsamer lernen, Erfolgserlebnisse bringt?					
Ist die Aufgabe eine Herausforderung für schneller lernende Schüler/innen mit guter Auffassungsgabe?					
Hat die Schülerin/der Schüler so viel Zeit für die Aufgabe, wie er braucht?					
Sind die Arbeitstechniken, die für diese Aufgabe erforderlich sind, den Schüler/innen bekannt und mit ihnen eingeübt?					
Erfährt die Schülerin/der Schüler, dass Fehler zum Lernprozess gehören und wie man aus Fehlern lernt?					
Können Schüler/innen mit geringen Deutschkenntnissen mit dieser Aufgabe etwas anfangen?					
Bietet die Aufgabe Kontaktmöglichkeiten zu anderen Schüler/innen?					
Kann die Schülerin/der Schüler arbeiten, wenn er sich auf diese Aufgabe nicht konzentrieren kann, sich gestört fühlt oder selbst andere stört?					

**nb – nicht beobachtbar*

Ihre Kommentare / Notizen (80-100 Wörter):

Datum: _____ Thema der Stunde: _____
 Arbeitsauftrag/Station: _____
 Schüler/innen: _____

		++	+	s	-	--	nb	
Wie steigen die Schüler/innen in die Arbeit ein?								
1.	schnell							langsam
2.	mit Absprachen							ohne Absprachen
3.	jede/r für sich							gemeinsam
4.	sofort konzentriert							erst nach langer Zeit
5.	sofort richtig							erst falsch
6.	leise, ohne Störung anderer							laut, mit Störung anderer
Wie sieht die Kooperation aus?								
7.	gleichberechtigt							nur eine/r bestimmt
8.	mit einseitiger Kontrolle							mit gegenseitiger Kontrolle
9.	intensive Beratung aller							Einzelne schreiben nur ab
Tauchen Probleme auf?								
10.	Aufgabe verstanden							Aufgabe nicht verstanden
11.	sprachliches Verständnis							sprachliche Überforderung
12.	inhaltliches Verständnis							inhaltliche Überforderung
13.	Schüler/innen arbeiten konzentriert							werden abgelenkt
14.	Schüler/innen beschäftigen sich mit Lerninhalt							beschäftigen sich mit etwas anderem
15.	Schüler/innen sind motiviert							Schüler/innen sind lustlos
16.	konfliktfreies Arbeiten							Konflikte werden nicht gelöst
Wie werden Probleme bearbeitet und gelöst?								
17.	Aufgabe wird nochmals durchdacht							sofortige Hilfe wird angefordert
18.	Aufgabe wird nochmals durchdacht							Aufgabe wird verweigert
19.	Nachbarn werden gefragt							nur Lehrer/in wird gefragt
20.	Probleme werden diskutiert							Probleme werden übergangen

nb = nicht beobachtbar

Bemerkungen

(80-100

Wörter): _____

Beobachtungsbogen Nr. 7
Sprachförderliches Klima

Datum: _____ Thema der Stunde: _____

		stimme nicht zu	stimme eher nicht zu	stimme eher zu	stimme zu
1.	Mit Schülerbeiträgen ist der Lehrer / die Lehrerin wertschätzend umgegangen auch wenn sie sprachlich fehlerhaft oder unpräzise waren.				
2.	Wenn der Lehrer / die Lehrerin eine Frage gestellt hat, hatten die Schüler/innen ausreichend Zeit zum Formulieren				
3.	Der Lehrer /die Lehrerin hat darauf geachtet, dass die Schüler/innen sich klar ausdrücken				
4.	Der Lehrer /die Lehrerin hat die Schüler/innen für sprachliche gelungene Beiträge zum Unterricht angemessen gelobt				
5.	Bei schriftlichen Aufgaben hat die Kollegin auf den Prozess des Schreibens hingewiesen. (Verstehen, Ideensammlung, Textplanung, Textformulierung, Textüberarbeitung)				
6.	Die Schüler/innen haben sich in dieser Stunde <i>wohl gefühlt</i>				

Ihre Kommentare / Notizen (80-100 Wörter):

Beobachtungsbogen Nr. 8
Kognitive Aktivierung in der Unterrichtsstunde

Datum: _____ Thema der Stunde: _____

	Die Schülerinnen und Schüler haben in dieser Unterrichtsstunde ...	stimme nicht zu	stimme eher nicht zu	stimme eher zu	stimme zu
--	---	--------------------	----------------------------	-------------------	--------------

V i s u a l i s i e r e n	den Lernstoff in Form einer Zeichnung oder eines Diagramms dargestellt				
	ein Schaubild entwickelt, um Aspekte des Lernstoffs zu verdeutlichen				
	ihr eigenes Wissen mit Hilfe einer Mindmap oder einer vergleichbaren Methode visualisiert				
	Ergebnisse eigener Arbeit in Form eines Plakates, eines Posters oder einer Wandzeitung festgehalten				
R e d u z i e r e n / F i l t e r e n	den Lernstoff mit eigenen Worten zusammengefasst				
	Schlüsselbegriffe zum Stoff gesucht				
	in einem Text die wesentlichen Aussagen markiert				
	einen Vortrag schriftlich zusammengefasst				
	Wichtiges aus einem Text herausgezogen				
	einen persönlichen „Spickzettel“ für eine Präsentation hergestellt				
	nach Stichworten etwas vorgetragen				

E l a b o r i e r e n / R e f l e k t i e r e n	• Fragen zur Bedeutung des Lernstoff für den Alltag gestellt				
	• nach Ähnlichkeiten und Querverbindungen zu früher behandeltem Stoff gesucht				
	• nach Ähnlichkeiten und Querverbindungen zu anderen Fächern gesucht				
	• kommentiert, welche Rolle der Lernstoff für sie persönlich spielt				
	• die Stellen oder Passagen identifiziert, die das Verständnis des Textes erschweren				
	• sich gegenseitig schwer verständliche Stellen eines Textes erklärt				
	• nach Fehlern, Widersprüchen oder Lücken in einem Text gesucht				
K o r r i g i e r e n / E v a l u i e r e n	• Aussagen des Lernstoffs kritisch kommentiert				
	• die von ihnen gemachten Fehler selbst korrigiert				
	• sich gegenseitig korrigiert				
	• sich gegenseitig abgefragt				
	• das eigene Lernverhalten selbstkritisch eingeschätzt				
	• Material zur Unterstützung der Selbstevaluation eingesetzt, z.B., Selbstkontrollblatt, Bewertungsbogen				
	• die Arbeitsergebnisse anderer (Lernpartner oder Gruppen) beurteilt				
	• über Lernfortschritte und Lernzuwachs berichtet				

РОЗРОБКА ТЕСТІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Використання методу тестування на уроках іноземної мови має низку переваг: дозволяє вчителю створити однакові умови контролю для всіх та, водночас, індивідуалізувати навчальний процес на основі виявлення прогалин у знаннях окремих учнів; швидко й об'єктивно оцінювати навчальні досягнення школярів; здійснювати контроль на будь-якому етапі вивчення навчального матеріалу тощо. Полегшити підготовку та проведення тестування допоможуть сучасні інтернет-сервіси.

Платформи для створення тестів

QUIZLET

За допомогою Quizlet можна створювати тести, в яких учні будуть обирати правильні відповіді із запропонованих, зіставляти зображення та інформацію або вписувати власні варіанти. Користуватися ресурсом легко, Quizlet працює також на Android і iOS.

PROPROFS

За допомогою Proprofs можна створювати різноманітні тести, наприклад, запропонувати на вибір один або кілька варіантів, заповнити пропущене слово або написати розгорнуту відповідь. Сервіс дозволяє вставляти в завдання текстові документи та презентації, файли PDF, а також зображення, аудіо- та відеофайли. Завершивши роботу над тестом, можна залишити його в загальному доступі на сайті Proprofs або вбудувати на свою сторінку.

KAHOOT!

Kahoot! дозволяє подавати у форматі опитувань і тестів практично весь навчальний матеріал, розрахований на застосування у класі – вчитель показує матеріал на головному екрані, а в цей час школярі відповідають на запитання і обговорюють інформацію, використовуючи спеціальний клієнт для комп'ютерів або браузер на смартфонах (Android, iOS, Windows Phone). Для того, щоб увійти у віртуальну класну кімнату, учні повинні ввести спеціальний код, який їм надсилає вчитель. Сервіс дозволяє дізнатися, як відповідав на запитання кожен учень, або будувати діаграми успішності всього класу. Школярі можуть стежити за своїми результатами, занесеними у спеціальні таблиці.

CLASSMARKER

У ClassMarker можна робити опитування з різними форматами відповідей; крім звичних варіантів є есе. Щоб почати працювати з даним сервісом, спочатку необхідно створити віртуальний клас і надіслати коди-запрошення учням. ClassMarker зберігає результати всіх проведених тестів та статистику успішності. Тестові завдання можна вбудовувати на власну веб-сторінку.

PLICKERS

Мобільний додаток для вчителів, що допомагає проводити опитування під час уроку в класі. Учні видаються спеціальні бланки з варіантами відповідей (А, В, С і D), почувши запитання, вони піднімають потрібні картки, які вчитель сканує камерою смартфона. Plickers дозволяє аналізувати результати окремого учня або вивчати статистику усього класу. Додаток працює на Android і iOS.

EASY TEST MAKER

Найцікавіше в Easy Test Maker – можливість створювати завдання, в яких потрібно вибирати правильні та помилкові твердження. Тексти можна відформатувати для зручності

читання на планшеті або завантажити у форматах .pdf або .doc, щоб провести тестування у більш традиційному форматі. Easy Test Maker дозволяє створити 25 тестів без можливості експорту у «паперові» формати.

GOOGLE ФОРМИ

Google Форми – частина офісного інструментарію Google Drive. Вважається одним із найшвидших і найпростіших способів створення опитування або тесту. Тестове завдання можна надсилати опитуваним електронною поштою або вбудувати на свій сайт за допомогою спеціального коду. Для прискорення роботи рекомендується додати плагін Flubaroo, який автоматично перевіряє відповіді учнів і ставить оцінки, відповідно до визначених критеріїв.

ОСНОВНІ КРОКИ ЗІ СТВОРЕННЯ ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ НА *GOOGLE* *ФОРМИ*:

- Зайти на свій *Google disk*, натиснути *Створити*, вибрати *Google Форми*;
- у вікні, яке з'явилося, у білому прямокутнику, на місці напису *Форма без назви*, написати її назву. Вгорі зліва натиснути на такому ж написі (*Форма без назви*), після цього з'явиться вказана Вами назва; під назвою можна написати, за необхідності, пояснення до тесту;
- наступне вікно можна отримати, натиснувши вниз на *іконку зображення*;
- натиснувши на значок *Попередній перегляд*, можна переглянути форму у новому вікні у вигляді, в якому її бачить користувач;
- далі слід натиснути *Налаштування* та вибрати необхідні параметри (кількість відповідей, можливість редагування відповідей тощо);
- зайшовши у розділ *Загальні*, можна обмежити кількість спроб проходження тесту, надати можливість редагувати вже надіслану відповідь тощо;
- у розділі *Презентація* можна побачити хід опитування, написати коментар після відправлення форми тощо;
- зайти у розділ *Тести*. Увімкнувши оцінки, можна автоматизувати оцінювання тесту. У цьому ж розділі можна налаштувати показ оцінки та елементів оцінювання учням;
- після вибору налаштувань необхідно зберегти зміни, натиснувши *Зберегти*;
- створити *Запитання*. Натиснувши на *Ключ опитування*, можна вказати, яке/які з них правильне/правильні. Автоматизована перевірка тесту можлива за умови використання наступних видів запитань: з варіантами відповідей; прапорці; спадний список; таблиця з варіантами відповіді; сітка прапорців;
- за необхідності перегляду і редагування запитань слід натиснути *Редагувати*;
- готову форму можна надіслати користувачам за допомогою надісланого посилання на електронну пошту через URL-адресу. Для цього у створеній формі у правому верхньому куті слід натиснути *Надіслати Форму*, потім вибрати *Надіслати через*; можна також копіювати посилання і розмістити на сайті або передати іншим шляхом;
- переглянути відповіді користувачів можна, натиснувши спочатку вгорі форми вкладку *Відповіді*, а потім вгорі справа *значок таблиці*, потім натиснути *Створити*. Таким чином, Ви знайдете на своєму Google диску *тест* і *таблицю відповідей* на запитання тесту. За потреби, тест можна змінювати.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПРОЄКТ 10 SCHRITTE ZUM PRAXISERKUNDUNGSPROJEKT (PEP)

1. Vereinbaren Sie die Zusammenarbeit für das PEP mit Ihren Mitstudierenden.

2. Finden Sie heraus, was Sie in Ihrem PEP erkunden /erforschen wollen. Beantworten Sie dazu folgende Fragen:

- a. Was finde ich besonders interessant?
- b. Was möchte ich gern ausprobieren?

Versuchen Sie durch diese Überlegungen auf ein Phänomen zu kommen, dass Ihnen für Ihren Unterricht besonders relevant oder interessant erscheint. Formulieren Sie dazu, was Sie in Ihrem PEP untersuchen oder herausfinden wollen. Denken Sie an eine Frage nach dem Muster: „Wenn ich X tue, was passiert dann?“

Kleine, aber bearbeitbare PEP-Fragen wären z.B.:

Beispiel 1: „Ich fand die Metapher „Klassenzimmer als Kommunikationszentrum“ besonders interessant. Meine Schülerinnen und Schüler sprechen im Unterricht sehr wenig Deutsch miteinander. Wie verändert sich das, wenn ich mein eigenes Klassenzimmer als Kommunikationszentrum denke?“

Beispiel 2: „Ich habe an mir beobachtet, dass ich meine Stunden immer nach einem bestimmten Schema plane. Wie verändern sich die Lernaktivitäten und die Lernergebnisse meiner Schülerinnen und Schüler, wenn ich einmal nach dem Prinzip der Rückwärtsplanung vorgehe?“

Beispiel 3: Wie reagieren die Lernenden in einer Übungssituation, in der sie das Lernmaterial selbstständig auswählen dürfen/sollen?

Beispiel 4: Was geschieht, wenn nicht ich als Lehrkraft die Ergebnisse einer Übung kontrolliere und Feedback gebe, sondern wenn die Lernenden dies in Partnerarbeit selbst tun? Was bedeuten die Ergebnisse für weitere Versuche?

Beispiel 5: Was verändert sich in meinem Unterricht, wenn ich in bestimmten Phasen autonomes Lernen fördere?

3. Tauschen Sie sich in Ihrer Projektarbeitsgruppe aus.

- a. Vergleichen Sie Ihre Ideen für ein PEP.
- b. Versuchen Sie, auf eine gemeinsame Idee zu kommen.

4. Analysieren Sie Ihren Kontext.

- a. Können Sie die Antworten auf Ihre Frage in Ihrem eigenen Unterricht bekommen?
- b. Sind die Rahmenbedingungen Ihres Unterrichts für das Projekt geeignet?

5. Planen Sie Ihr Projekt und denken Sie daran: „Klein aber fein“ soll es sein.

a. Brauchen Sie Mitstudierenden, die Ihnen helfen, indem Sie bei Ihnen hospitieren und Beobachtungen aufzeichnen?

b. Werden Sie ein Interview mit den Schülerinnen und Schülern durchführen? Wann und wie werden diese das Interview beantworten?

c. Werden Sie nach Ihrem Versuch Ihre Beobachtungen aufzeichnen? Wie sieht ihr Reflexionsbogen dazu aus?

d. Werden Sie Ihre Schülerinnen und Schüler informieren, dass Sie gerade ein Projekt mit Ihnen durchführen oder nicht?

e. Werden Sie im Unterricht eine Videokamera mitlaufen lassen zur Dokumentation?

f. Brauchen Sie ggf. Einverständniserklärungen für Video oder Audioaufzeichnungen?

g. Brauchen Sie noch mehr Literatur, um sich auf Ihr Projekt vorzubereiten?

h. Brauchen Sie Tipps aus Lehrwerken / von Fortbildern oder von Methodistinnen oder Methodisten?

i. etc.

6. Führen Sie Ihr Projekt durch und sammeln Sie die Daten.

7. Werten Sie das Projekt aus.

a. Bewerten Sie die Daten im Hinblick darauf, was Sie erforschen wollten.

b. Formulieren Sie, was Sie aus diesem Projekt gelernt haben.

c. Stellen Sie die Ergebnisse so kurz und knapp wie möglich zusammen.

8. Bereiten Sie die Präsentation Ihres PEPs vor!

a. Senden Sie Ihrer Projektarbeitsgruppe Ihre Ergebnisse.

- b. Vergleichen Sie Ihre Ergebnisse.
 - c. Einigen Sie sich auf eine Präsentationsform.
 - d. Denken Sie daran: Sie haben als Team 10 Minuten Zeit für die Präsentation.
 - e. Erstellen Sie arbeitsteilig die Präsentation.
 - f. Planen Sie, wie Mitstudierenden in der Präsenzphase auf Ihre Präsentation reagieren sollen.
9. Präsentieren Sie Ihr Projekt gemeinsam und reagieren Sie auf die Präsentationen der anderen Gruppen.
10. Dokumentieren Sie Ihr PEP und relevante Reaktionen von anderen. Sie brauchen es später für Ihre schriftliche Hausarbeit für Ihr Bericht.

FORMBLATT ZUR DOKUMENTATION EINES PRAXISERKUNDUNGSPROJEKTS

Name: _____

Schule: _____

Datum: _____

Ort: _____

Namen der Gruppenmitglieder:

1. **Praxiserkundungsprojekt – PEP-Frage:**
Wie.../ Was... /...?
2. **Beschreibung des Zusammenhangs der PEP-Frage zu den Inhalten der bearbeiteten DLL-Einheit (Impuls für die Frage, verweis auf Kapitel, auf Aufgabe etc.) (maximal 0,5 Seiten)**
Aus diesem Grund haben wir uns für die Fragestellung interessiert...
Das hängt mit folgendem Aspekt, den wir in DLL ... gelesen haben, zusammen: ...
3. **Beschreibung der Durchführung des Praxiserkundungsprojekts (maximal 1 Seite)**
Das waren die Ergebnisse, die die im Praxiserkundungsprojekt gesammelten Daten zeigen:
4. **Ergebnisse der Datenerhebung (maximal 0,5 Seiten, Beobachtungsbögen / Fragebögen o.ä. als Anhang)**
So habe ich Daten gesammelt:
Das war das Ergebnis der Auswertung der im Praxiserkundungsprojekt gesammelten Daten:
5. **Bewertung der Ergebnisse des Praxiserkundungsprojekts und Folgen für die professionelle Entwicklung:**
Das habe ich persönlich aus der Auswertung des Praxiserkundungsprojekts aus den Reaktionen der Kolleginnen im Team und aus den Reaktionen der Lehrkräfte.

ANLEITUNG ZUR ERKUNDUNG DER EIGENEN PRAXIS MIT HILFE VON FELDNOTIZEN

Mit Feldnotizen können Sie selbst Informationen, Erfahrungen, Eindrücke und Ideen festhalten, die Ihnen während einer Erkundung im Unterricht wichtig erscheinen. Feldnotizen eignen sich als Methode besonders dann,

- wenn Sie Beobachtungen und Eindrücke protokollieren möchten, während Sie selbst unterrichten,
- wenn Sie eine Situation erst einmal aus einer bestimmten Perspektive kennenlernen möchten (z.B. Was passiert eigentlich, wenn ich die Lerngruppe nicht diszipliniere?),
- wenn Sie Ihre eigenen Reaktionen besser kennen lernen möchten (Wie ist es für mich als Lehrer, wenn meine Lernenden mehr in Gruppen arbeiten und ich die Abläufe nicht so gut steuern kann?).

- a) Notieren Sie die Frage zu Ihrem Praxiserkundungsprojekt!

.....

- b) Notieren Sie, was **genau** Sie mit Hilfe der Feldnotizen herausfinden möchten:

a. ...

b. ...

c. ...

- c) Entscheiden Sie,

a. ob Sie Ihre Beobachtungen frei protokollieren möchten oder

b. ob Sie Ihre Beobachtungen etwas vorstrukturieren möchten.

Wenn b. der Fall ist, dann bereiten Sie einen grob vorstrukturierten Bogen für Ihre Beobachtungen vor.

- d) Führen Sie die Erkundung durch und protokollieren Sie.

- e) Sehen Sie sich Ihre Notizen nach der Erkundung an und überprüfen Sie,

- inwieweit sie Aussagen zu Ihrer PEP-Frage machen;

- inwieweit sie Annahmen oder Bewertungen enthalten, die für Sie persönlich neu

sind;

- inwieweit sie Annahmen und Bewertungen zeigen, die zu Beginn der Erprobung noch nicht klar waren;

- inwieweit sie Aspekte zeigen, über die Sie weiter nachdenken möchten.

FELDNOTIZEN

Beispiel

Datum: _____

Klasse:

Reaktionen der Schülerinnen und Schüler

Meine Gedanken / Reaktionen

Atmosphäre in der Klasse

/

ANLEITUNG ZUR ENTWICKLUNG VON FRAGEBÖGEN IN PRAXISERKUNDUNGSPROJEKTEN

1. Notieren Sie die Frage zu Ihrem Praxiserkundungsprojekt!

.....

.....

.....

.....

2. Notieren Sie, was **genau** Sie mit Hilfe des Fragebogens herausfinden möchten:

a) ...

b) ...

c) ...

d) ...

3. Entwickeln Sie Fragen, die konkrete Antworten zu den Punkten bringen werden, zu denen Sie etwas wissen / erkunden möchten.

Legen Sie vor der Formulierung der Fragen fest,

- welche Punkte für Sie am wichtigsten sind / zu welchen Sie unbedingt etwas wissen möchten.

- wie viele Fragen die TN beantworten können, wie lang also ein Bogen sein darf / kann den die TN noch gut ausfüllen können?

- zu welchen Fragen/Punkten Sie welche Ergebnisse haben möchten (z.B. Zahlenwerte, für Sie vorhersehbare Antworten, nicht vorhersehbare Antworten, ja-/nein-Antworten usw.)?

- welche Punkte Sie eher in geschlossenen Fragen / in offenen Fragen abfragen möchten?

Wie ist das Verhältnis von offenen/geschlossenen Fragen?

Prüfen Sie, nachdem Sie Ihre Fragen formuliert haben,

- ob mit jeder Frage wirklich nur ein Aspekt erfragt wird.

- ob jede Frage des Bogens exakt das misst, was Sie erkunden / erfahren möchten.

- ob es Fragen geben sollte, die die Antworten auf andere Fragen überprüfen.

- ob es Fragen im Bogen gibt, die (zu thematischen Gruppen) gebündelt werden können.

- ob die für Sie wichtigsten Fragen des Bogens im mittleren Drittel platziert sind.

- ob jede Frage einfach und gut nachvollziehbar formuliert ist.

- ob auch die Antwortskalen für die TN verständlich und neutral formuliert sind.

z.B.:

zu Häufigkeiten: nie – selten – manchmal – oft – immer

zur Intensität: gar nicht – kaum – mittelmäßig – ziemlich – sehr

zur Wahrscheinlichkeit: keinesfalls – wahrscheinlich nicht – vielleicht – ziemlich

wahrscheinlich – ganz sicher

zur Bewertung von Aussagen: völlig falsch – ziemlich falsch – unentschieden – ziemlich

richtig – völlig richtig

Ist es nötig, einen Hinweis / eine Instruktion zu geben, wenn Sie bei einer Frage mehr verlangen als ein einfaches Ankreuzen – wenn Sie also ein komplizierteres Antwortformat vorgeben?

- ob bei offenen Fragen genügend Platz zum Schreiben vorgesehen ist.

- ob der Fragebogen einen kurzen Text zur Information (Einleitung/Anleitung zum Ausfüllen usw.) der Zielgruppe enthalten muss.

- ob der Fragebogen unbedingt Fragen zu der befragten Person enthalten muss.

- ob Sie einen kurzen Dank dafür schreiben müssen, dass sich die angesprochenen Personen für die Bearbeitung Zeit nehmen?

3. Entscheiden Sie nun noch,

- in welcher Sprache die TN den Fragebogen am besten ausfüllen sollen / können.

- ob Sie den Fragebogen vorher überprüfen lassen sollten. Wenn ja, wer könnte das übernehmen?

- ob Sie die TN vorher darüber informieren, was genau Sie herausfinden möchten?
 - wann ein geeigneter Zeitpunkt ist, um den Fragebogen ausfüllen zu lassen?
 - ob die Situation des Ausfüllens für alle TN gleich und möglichst angenehm ist?
- Wenn eher nicht, überlegen Sie, wie Sie dies gewährleisten können.
- ob der Fragebogen anonym ausgefüllt werden soll? Wenn ja, halten Sie einen Kasten zum Einsammeln der Bögen bereit.

САМООЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ REFLEXIONSBOGEN ZUM SCHULPRAKTIKUM

Art des Praktikums: _____

Lehrer/in: _____

Schule/Klasse: _____

Datum: _____

Unibetreuer/in: _____

Welche Lernprozesse (Fachkompetenz, Methodenkompetenz, Selbstkompetenz / eigene Lehrerpersönlichkeit) haben Sie in diesem Praktikum an sich wahrnehmen können?

1. Wie beurteilen Sie die Betreuung durch die Lehrerin/den Lehrer?

3. Wie beurteilen Sie die Betreuung durch den Dozenten der Hochschule?

4. Wie bewerten Sie zusammenfassend dieses Praktikum (nach Schulnoten)?

	1	2	3	4	5		1	2	3	4	5
Atmosphäre in der Gruppe						Lehrer/-in -Betreuung					
Klassensituation						Dozenten-Betreuung					
Schule						Fachdidaktischer Bezug					
Lernprozesse: L-Persönlichkeit						Schulpädagogischer Bezug					
Lernprozesse: Fachdidaktik/Methodik						Theorie/Praxis-Verknüpfung					
Das Praktikum hat meine Erwartungen erfüllt.											

Begründung:					
Das Praktikum hat mir Impulse für mein weiteres Studium gegeben.					
Begründung:					
Das Praktikum hat mir in meiner Berufswahl weitergeholfen.					
Begründung:					

ПЕДАГОГІКА

Схема аналізу відвіданого виховного заходу

1. Тема виховного заходу.
 2. Організація заходу: наскільки були готові діти і педагог до проведення заходу (оформлення приміщення, обладнання, наочність; підготовка і використання ТЗН; чіткість, організованість).
 3. Злагожденість дій педагога і дітей під час заходу; раціональне використання часу.
 4. Оцінка актуальності даного заходу, його відповідності інтересам і віковим особливостям учнів.
 5. Участь учнів у проведеному виховному заході, їхня роль і активність.
 6. Заклучна частина заходу: чи було проведено колективні підсумки, загальні висновки і узагальнення.
 7. Мета заходу. Наскільки вдалося її досягнути. Результативність проведеного виховного заходу, його пізнавальну і виховну цінність.
 8. Які позитивні сторони та недоліки бачите у проведенні заходу? Що Вам вдалося добре, а що хотіли б поліпшити наступного разу?
- 2024р. Здобувач вищої освіти _____ (підпис)

Орієнтовна схема аналізу, щодо форм роботи з батьками

1. Тема заходу, актуальність її для батьків.
2. Мета заходу.
3. Форма проведення (бесіда; тренінг; батьківське консультування; квест; круглий стіл; індивідуальна зустріч та ін.).
4. Готовність до проведення заходу.
5. Вступна частина заходу: мотивація спільної діяльності вчителя і батьків.
6. Характеристика змісту використаного матеріалу: актуальність матеріалу, спрямованість його на забезпечення мети.

7. Характеристика методів і прийомів роботи: які конкретно методи та прийоми педагогічної взаємодії застосовані. Їх педагогічна доцільність і спрямованість на реалізацію мети, різноманітність.

8. Педагогічна майстерність: уміння володіти собою, стиль педагогічного спілкування, організаторські уміння, педагогічний такт, культура мовлення.

9. Заключна частина заходу: проведення колективного аналізу, активність батьків у висуненні пропозицій, загальні висновки, програма дальших дій.

Якщо немає можливості провести роботу з батьками, можна розробити для них пам'ятку з актуальних питань, підготувати інформацію для куточка для батьків, інформацію для поширення в viber-групі батьків, на сторінці закладу в одній із соціальних мереж.

Аналіз одного із уроків проведених вчителем

1. Попередні дані: предмет, клас, учитель, дата;

2. Структура, хід і зміст уроку. Діяльність вчителя й учнів на уроці;

3. Висновки і пропозиції:

- розподіл часу;
- позитивні сторони уроку;
- недоліки в ході і змісті уроку;
- пропозиції щодо удосконалення уроку.

Результати відвіданого уроку:

Труднощі:

Висновки:

Пропозиції:

202 р.

Здобувач вищої освіти _____ (підпис)

ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Схема аналізу навчальної програми

1. **Визначити**, за якою програмою працює вчитель – стандартною чи модельною (назвати авторів. Наприклад: Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О. М., Ісаєва О. О., Клименко Ж. В., Мацевко-Бекерська Л. В., Юлдашева Л. П., Рудніцька Н. П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С. О., Вітко М. І., Джангобекова Т. А.)).

2.1. Структура навчальної програми

1) **пояснювальна записка;**

2) **основна частина**, в якій визначено для кожного класу

- зміст навчального предмета (за розділами, темами),
- очікувані результати навчання учнів (що корелюють із результатами навчання та орієнтирами для оцінювання учнів у мовно-літературній галузі відповідно до Державного стандарту),
- види навчальної діяльності учнів (за розділами);

3) **прикінцева частина (додатки):**

– 1) компетентнісний потенціал предмета «Зарубіжна література».

(реалізуючи компетентнісний потенціал предмета «Зарубіжна література», вчитель вирішує низку завдань, формує:

- Вільне володіння державною мовою. Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) (1) та іноземними мовами (2)
- Математична компетентність.
- Компетентності в галузі природничих наук, техніки й технологій.
- Інноваційність.
- Екологічна компетентність.
- Інформаційно-комунікаційна компетентність.
- Навчання впродовж життя.

- Громадянські (1) та соціальні (2) компетентності.
 - Культурна компетентність.
 - Підприємливість та фінансова грамотність).
- 2) список творів для додаткового читання учнів,
 -3) електронні ресурси зарубіжної літератури для учнів.

2.2. Структура модельної навчальної програми:

I. Пояснювальна записка.

II. Основна частина.

- Очікувані результати навчання (Очікувані результати та види навчальної діяльності у модельній навчальній програмі сформовані (до кожного розділу) за чотирма основними групами:

I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях;

II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів;

III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі;

IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення)

- Пропонований зміст навчального предмета

- Види навчальної діяльності (рекомендовані)

3. Визначити, який принцип побудови навчальної програми:

- хронологічний

- жанрово-родовий

- концентричний

- проєктивний

4. Чи запропоновані у навчальній програмі до кожного розділу рубрики: Теорія літератури (ТЛ), Література і культура (ЛК), Україна і світ (УС), Медіатекст (МТ).

5. Висловити власну думку щодо програми, за якою навчається клас.

2. Схема аналізу календарно-тематичного плану вчителя з однієї з тем

Наприклад, модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» (авт. Богданець-Білоskalенко Н. І., Снегірьова В. В., Фідкевич О. Л.)

Рекомендовані такі тематичні розділи 5 класу.

ВСТУП

ДЛЯ ЧИТАННЯ ТА ВИВЧЕННЯ.

КАЗКА --Фольклорні казки (Французька народна казка «Дроворубова донька»)

-Літературні (авторські) казки.

РЕАЛЬНІСТЬ І ВИГАДКА В ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ (Рудольф Еріх Распе (1736-1794), Бюргер Готфрід Август (1747- 1794) «Пригоди барона Мюнхгаузена»)

ТВАРИНИ-ГЕРОЇ ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРІВ (Редьярд Кіплінг (1865–1936). «Книга джунглів», Веша Куоннезін (Арчибальд Стенсфелд Білейні) (1888-1938). «Саджо та її бобри»)

ПОЕТИЧНИЙ ОБРАЗ ПРИРОДИ. ДЛЯ ЧИТАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ (Анджела Нанетті (нар. 1942). «Мій дідусь був черешнею»)

Аналіз:

- Оберіть тему, з календарно-тематичного плану вчителя для аналізу.

- Чи розглядаються в кінці розділу питання теорії літератури?

- Які компетентності формуються в учнів?

- Чи передбачено у плані вчителя опанування загально навчальних умінь (формулювання мети діяльності, її планування, здійснення бібліографічного пошуку, вміння знаходити і обробляти необхідну інформацію з різних джерел, включаючи Інтернет тощо)?
- Чи передбачений при вивченні теми розвиток індивідуального мовлення та мовленнєвої творчості?
- Які твори вільного вибору ви рекомендували б учням?
- Що б ви змінили у плануванні вивчення теми?

3. ПЛАН- КОНСПЕКТ УРОКУ

План- конспект уроку повинен містити **обов'язкові позиції**, серед яких:

1. **Тема** (сформульована конкретно у відповідності до навчальної програми).
2. **Мета** (триєдина: навчальна, розвиваюча, виховна).
3. **Тип уроку**.
4. **Обладнання**.
5. **Етапи уроку** (відповідно до типу уроку). Наприклад, для урока *засвоєння нових знань* характерні такі етапи:

- актуалізація чуттєвого досвіду та опорних знань учнів;
- повідомлення теми, мети, завдань уроку;
- мотивація навчальної діяльності учнів;
- засвоєння нових знань; умінь, навичок;
- узагальнення знань, закріплення умінь і навичок;
- підсумок уроку;
- домашнє завдання.

У плані-конспекті фіксується послідовність етапів, яку практиканти обирають самостійно;

6. **Методи, прийоми**, що використовуються на кожному етапі, і механізм їх застосування, а також запропоновані учням види завдань.

У розгорнутих конспектах, крім зазначеного вище, фіксуються:

- 1) матеріали, які використовує вчитель (можливо у вигляді розгорнутих тез або схем);
- 2) очікувані результати від виконання учнями завдань.

4. СХЕМА АНАЛІЗУ УРОКУ

1. **Тема:** місце цього уроку в структурі загальної теми, ефективність формулювання, звертання до неї протягом уроку та під час підведення підсумків.

2. **Мета:** доцільність її постановки залежно від теми, точність постановки учбового завдання; добір методів, прийомів для ефективної реалізації мети уроку.

3. **Тип уроку:** структура та її відповідність типу уроку.

4. **Навчальні ситуації**, до яких входять:

- організація уроку (готовність до уроку класного приміщення, учнів, учителя); організація учнів (мобілізація уваги, вимоги до підготовки навчального місця тощо);

- зміст і методика перевірки знань, умінь і навичок учнів; зміст запитань для індивідуального і фронтального опитування, бесід, самостійних творчих робіт; якісна характеристика відповідей учнів; активність класу; підведення підсумків перевірки знань; оцінка відповідей учнів;

- зміст і методика вивчення нового матеріалу; обсяг і система знань, про які веде мову вчитель, методика переказу; наукова та виховна спрямованість навчального матеріалу, його життєва необхідність; систематичність і послідовність переказу, образність, доступність, зв'язок із уже вивченим матеріалом, перспективність; зміст і мета самостійного вивчення школярами навчального матеріалу; проблемні питання і пізнавальні завдання; активізація пізнавальної діяльності, засоби підвищення інтересу й

уваги учнів на окремих етапах уроку; залучення учнів до творчої діяльності під час сприйняття й осмислення нового матеріалу; роль і місце демонстраційного експерименту, таблиць та інших наочних засобів навчання; використання класної дошки та учнівських зошитів; роль і місце різноманітних видів робіт з підручником; робота з додатковою літературою; методика обліку знань, умінь і навичок учнів у процесі вивчення нового матеріалу.

5. **Зміст і методика закріплення нового матеріалу.**

6. **Зміст і методика домашніх завдань:** обсяг і види домашніх завдань, поради щодо їх виконання.

7. **Підведення підсумків уроку.** Виконавець – учитель чи учні. Методика виконання.

5. ІГРОВІ МЕТОДИКИ

Класифікація ігрових методик досить широка. Звернімося до основних класифікацій, які використовуються в процесі сучасного викладання зарубіжної літератури:

1. За областю діяльності:

- фізичні;
- інтелектуальні;
- трудові;
- соціальні;
- психологічні.

2. За характером педагогічного процесу:

- навчальні, тренінгові, контролюючі, узагальнюючі;
- пізнавальні, виховні, розвиваючі;
- репродуктивні, продуктивні, творчі;
- комунікативні, діагностичні, профорієнтаційні, психотехнічні.

3. За ігровою методикою:

- предметні (маніпуляції з іграшками, предметами і через них пізнання форм, кольору, світу людей);
- сюжетні;
- рольові (відпрацьовується тактика поведінки, дій, виконання функцій, між учасниками розподіляються ролі з обов'язковим змістом відповідно до проблемної ситуації);
- ділові (допомагають відпрацювати виконання конкретних специфічних результатів, у них моделюється процес діяльності);
- імітаційні (імітується діяльність організацій, подій, професійна діяльність, обстановка, умови, в яких відбуваються події);
- драматизаційні;
- ігри-змагання (імітується діяльність організацій, подій, професійна діяльність, обстановка, умови, в яких відбуваються події)

Незважаючи на численність класифікацій, всі види ігор спираються на основні дидактичні принципи серед яких:

1. Відсутність примусу при залученні до гри
2. Принцип розвитку ігрової динаміки
3. Принцип підтримки ігрової атмосфери
4. Принцип взаємозв'язку ігрової та неігрової діяльності
5. Принцип переходу від найпростіших ігор до складних ігрових форм

Основними структурними складовими літературної гри є ігровий задум, правила, ігрові дії, пізнавальний зміст або дидактичне завдання, обладнання, результати гри. Літературні ігри та ігрові вправи, зазвичай, використовуються на різних етапах уроку. Вони ставлять за мету не тільки і не стільки перевірити, але і стимулювати подальший

загальний, культурний, комунікативний розвиток, розширити ерудицію, поглибити знання. Гра допомагає організувати спілкування учнів, регулювати міжособистісні стосунки, вона сприяє виникненню механізму саморегуляції поведінки школяра. Використовуючи ігрові моменти, учитель має можливість реалізувати дидактичний принцип зацікавленості.

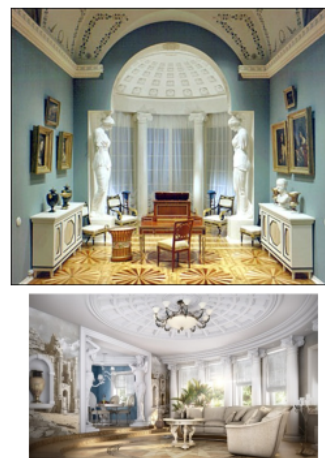
. І головне: ігра на уроці організує основу сприйняття мистецтва слова, якою є діалог між текстом і учнями. На допомогу вчителю придуть технології ситуативного моделювання

На різних етапах вивчення художнього твору змінюється роль учня у діалозі-грі, що вимагає певної диференціації ігрових методів у відповідності до призначення кожного етапу.

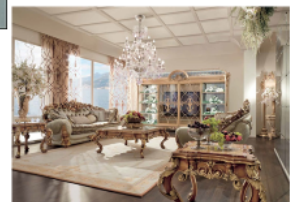
4. ПРИКЛАДИ ІГРОВИХ МЕТОДИК НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ВИВЧЕННЯ ТВОРУ

❖ На етапі сугестивно-емоційного сприйняття тексту:

- **Метод “Аукціон”.**
- **Гра «Мій напарник відповів би так...».**
- **Гра «Тіні антачності у сьогоденні».** Учні шукають елементи аничності у сучасному житті:

Античні тіні
в інтер'єрі
сьогодення

Грецька жіноча зачіска

Чи модна грецька зачіска сьогодні?

- ❖ На етапі аналізу твору:
 - «Гра з числами».
 - Завдання, що розвивають творчого інтерпретатора літературних творів: а).«Діалог з критиком»; б).«Pro і contra»; в).Уроки з розшифрування таємного сенсу (гра «Німе кіно», гра «Таємничий герой», гра «Кому належать ці речі?» тощо); г).Урок-одкровення; д). Урок – поетична дуель; е).Урок-пошук; ж).Урок-подорож; з).Урок – сходження до нового смислу.
- ❖ На заключному етапі вивчення художнього твору:
 - Літературно-творчі завдання. Самостійне створення текстів у різних жанрах художньої літератури: вірш (сонет, хайку, танка, рубаї тощо), казка, байка, етюд, твір-есе, подорожні нотатки (під час екскурсій, відвідування театру тощо). Складання кіносценарію до твору, що вивчається. Створення кіносценарію до одного з епізодів твору.
 - Завдання на розвиток уяви і фантазії:
 - Уявіть звуки, запахи, смак, про які йдеться в поезіях.
 - Після прослуховування невеликого музичного твору (наприклад, Дж. Гершвін «Рапсодія в стилі блюз») описати образи і картини, що виникають в уяві. Які літературні асоціації викликає ця музика?
 - Творчий переказ твору зі зміною особи оповідача.
 - «Живі фантазії». Додання об'єктам неживої природи (повітряна кулька, хмара, шкільний щоденник) здібностей і якостей живих істот, а саме: здатності рухатися, думати, відчувати, дихати, рости, радіти, жартувати, посміхатися.
 - Намалювати і пояснити символ твору.
 - «Реконструкція». Спроектувати кілька різних сценаріїв можливого перебігу події.
 - Гра «Хочу, щоб мене почули»
 - Кросворд. Кроссенс. Філворд.
 - Рольові ігри,

Проведення ігрових форм уроків: урок-концерт, урок-композиція, урок-монтаж, урок-новела, урок-казка, урок-парадокс, урок-спогад, урок – художньо-екзистенціальна гра, урок – панорама ідей, урок несподіваних відкриттів тощо.